Цана асобнага нумару 15 гр. Przesyłka opłacona ryczałtem

№ 82 (133). Вільня, Серада 9 Лістападу 1927 г. Год III

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята.
Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:
на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцау 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграніцы удвая даражэй.
Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі
ВЫХОДЗЕ Ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Канфіската «Сялянскае Нівы».

По загаду камісара ўраду на м. Вільню № 81 „Сялянскае Нівы“ канфіскаваны за перадавіцу „Беларуская вера“ і чарговы палітычны агляд „Вокам па сьвеце“.

Канфіската наступіла на другі дзень па выхадзе газэты з друку і аддачы яе ў цэнзуру, дык часткава была ўжо здана на пошту.

Два факты.

Апошнімі днямі нам прышлося спаткацца з двума фактамі, якія шмат аб чым і многа чаго гавораць. Абодва гэтыя „факты“ выходзяць ад прадстаўнікоў ураду, дык, дзеля гэтага самага, набіраюць асаблівага значэньня.

1-га г. лістападу беларускае грамадзянства сьвяткавала 10-тыя ўгодкі істнаваньня сярэдняе беларускае школы. З прычыны гэтага польская газэта „Кур'ер Віленскі“, якая прыкідваецца вялікаю спагаднасьцю да беларускае справы змесьціла артыкул „Дзесяць гадоў“. І вось у гэтым артыкуле, паміж іншым, гаворыцца: „Ніхто не стараўся шчыра дапамагчы маладому беларускаму руху. Кожны з дужых суседзяў хацеў выкарыстаць гэтае беларускае „дзіцятка“, а слаба ўсьвядомлены нацыянальна беларускі народ пахаваць у сваім нацыянальным арганізме“.

Гэтыя словы перадусім цэнныя з таго боку гледжаньня, што яны зьяўляюцца прызнаньнем тых людзей, якія блізка стаяць да ўраду. Самое-ж прызнаньне сьведчыць, што нас хацелі перарабіць на іншы капыл. А разам з тым, словы польскага пісакі зьяўляюцца і даіўнымі, бо ў іх вылезшае шыла з мяшка паказала, што Палякі ня хочуць, ня могуць ці ня ўмеюць глядзець як належыцца на беларускую справу. Бо, калі-б польскі пісака меў „спрытны розум“, дык ён-бы не называў слаба ўсьвядомляным той народ, які, наперакор жаданьням іншых праглынуць яго, не аддаўся, а наадварот, стварыў і вышоў на сцэну. У праўдзівасьці свайго глупства, можа незаметна для сябе самога, той-жа польскі пісака цьвердзіць, што, калі-б не нацыянальныя беларускія мамэнты, дык ніколі не знашла-б яна (Грамада) таго пасьпеху, які асягнула за некалькі месяцаў свайго лёяльнага істнаваньня“.

Як відзім, дык тут ужо той-жа пісака лічыць, што дзякуючы нацыянальным беларускім „мамэнтам“ Грамада мела вялікі пасьпех! Ну, а калі так, дык чаму-ж гэта ўсьведамленьне слабае?...

У адказ можна сказаць, што беларускі народ перажываўшы многа стагодзьдзяў уціску і паказаўшы сваё нацыянальнае аблічча, зьяўляецца запраўды нечым нязвычайным!...

І яшчэ можна заменціць адну рыску, — прызнаньне Палякамі лёяльнасьці Грамады. А знача!... Калі прызнаецца лёяльнасьць, дык навошта-ж караць яе сябраў? За тое, што дазволена, нідзе і ніхто нікога не карае!...

На заканчэньне гэтага можам зрабіць вывады, што польскі ўрад (аб тым сьведчыць арт. „Кур. Віл.“) лічыў беларускі народ за такую рэч, з якою можна абходзіцца як хочаш. І яшчэ!... як відаць з таго-ж самага артыкулу, дык польскія пісакі, якія ўзяліся выказваць пагляды свайго грамадзянства на істоты і сутнасьці беларускае справы па сутнасьці зьяўляюцца—вадзяністыя розумам. Прыведзены прыклад найлепей гавора аб гэтым. Бо як-жа інакш называць, калі ня гэтае наступнае.

Перш сказаў, што беларускі народ слаба ўсьвядомляны нацыянальна і тут-жа сьцьвердзіў, што зрабіў вялікія нацыянальныя сукцэсы ў справе арганізацыі Грамады. Гэты адзін з двох фактаў сьведчыць аб „кур'ерскай блазноце“. А далей?...

Другі факт таксама вельмі пікантны, які ўспамінаем для кампекту.

Вялейскі павятовы стараста п. Нітаслаўскі ў гутарцы з карэспандэнтам польскае газэты „Кур'ер Варшаўскі“, сказаў, што Беларус, гэта такі тып, з якога што хочаш тое і зробіш. І калі-б не далейшая гутарка аб тым, што беларускі народ паўсюдна выказвае непрыхільнасьць да польскае дзяржавы і чакае перамен, дык шмат хто мог-бы і паверыць п. Нітаслаўскаму.

Лічачы вельмі цэнным гэтае нявольнаньне прызнаньне п. Нітаслаўскага з таго боку гледжаньня, што ён выказаў урадавыя пагляды, адносна заявы, што з беларускага народу можна зрабіць што хочаш, мы можам адзначыць, што п. Нітаслаўскі сказаў вачавідную няпраўду. Бо пэўна, што п. Нітаслаўскі хацеў зрабіць усіх Беларусаў добрымі палякамі, а калі, згодна яго словаў, зрабіў антыпалякамі, дык хіба ясна, што Беларус ня тое, з чаго—што хочаш тое і зробіш!...

Пішам мы гэта дзеля таго, каб паказаць у кім мы маем мімавольную „апеку“ і хто ўзяўся кіраваць нашым жыцьцём і пануе над намі.

Рэч зусім ясная, што як польскі пісака з „Кур'ера Віленскага“, так і вялейскі павятовы стараста п. Нітаслаўскі, тое, што ў першых сваіх словах сказалі як праўду, у наступных словах адкінулі. А гэта ўжо сьведчыць, што ў іх „ня ўсе дома“. І гэта—факт...

Скарга.

ВОКАМ ПА СЬВЕЦЕ.

IV.

Цудоўны гэты сьвет у якім мы, як маленечкія атамы маем шчасьце ці няшчасьце істнаваць. Цудоўны гэты сьвет, перадусім дзеля таго, што ў ім ёсьць сіла адна і сіла другая, якія паміж сабою вечна змагаюцца. Аб прысутнасьці гэтакіх дзьвёх сілаў, ці іначай сілы і працівасільля, сьведчыць многа рожных фактаў і зьявішчаў. Возьмем для прыкладу цяпло і сьцюжу, ці сьвятло і цемру. Гэта-ж найлепшыя паказальнікі прысутнасьці ў прыродзе двох магутных непераможных, але ўзаемна змагаючыхся дзейнікаў. І выходзіць усё так, што быццам на сьвеце пануе сьцюжа і цемра, але-ж зьяўляецца цяплыня і сьвятло, якія імкнуцца перамагчы першыя дзьве сілы. У рэзультаце выяўляецца змаганьне, але-ж аканчальнае перамогі ніхто і ніяк ня можа атрымаць. Таксама выяўляецца справа і ў адносінах да жыцьця і сьмерці, а яшчэ, каб папоўніць кампект доказаў, адзначым дабро і зло. Апошнія два дзейнікі таксама іграюць вельмі значную ролю ў сусьвеце: бадай што нават самую галоўную.

Гэтыя ўсе прыклады пішуцца дзеля таго, каб апраўдаць першыя словы аб тым, што ў сьвеце ёсьць дзьве сілы, якія знаходзяцца адна да другое ў вечнай і вострай варожасьці. Але-ж дзеля таго, што наш агляд не зьяўляецца філёзофскім ці якім іншым навучна-культурным нарысам, а палітычным артыкулам, дык пазволім сабе аставіць гэта ды перайсьці да палітыкі... Пры гэтым зазначым, што ў палітыцы таксама ёсьць два дзейнікі. На сучасным палітычным небасхіле найвыразьней зарысоўваюцца яны ў постаці бальшавізму і фашызму. Тут ужо сталася гэтак, што насупроць стыхійнаму ураганy—бальшавізму, які магутнаю рэвалюцыйнаю хваляю ломіць без разбору ўвесь стары лад на сьвеце, каб на яго месцы будаваць новае жыцьцё, якое яшчэ фактычна знаходзіцца ў фантастычных праектах і называецца—камунізмам, паўстаў фашызм, які імкнецца затрымаць, паралізаваць і разьбіць рэвалюцыйную хвалю, як гэтакую, але-ж які разумеючы, што хвалі трэба даць нейкі праход, дае толькі тое, што ня можа ўтрымаць.

У сувязі з гэтакімі дзейнікамі, якія зьявіліся на форуме Зямлі паўсталі дзьве формы дыктатуры: пралетарская ў Расеі і фашыстоўская ў некаторых дзяржавах Эўропы.

Афіцыяльна і відавочна фашызм, быццам, пануе толькі ў Італіі, але-ж фактычна ён ахапіў многа іншых краінаў.

Аб гэтых вось краінах, дзе пануе фашыстоўская дыктатура мы і хочам пагаварыць.

Але-ж перш хочацца сказаць некалькі словаў аб самым фашызме.

Мы ведаем, што камунізм, гэта—супольнае жыцьцё ўсяго чалавецтва, дзе людзі не павінны мець нічога свайго ўласнага, дзе ўсё павінна быць—супольным, належным не да аднае асобы, а да грамады, дзе чалавек павінен працаваць колькі можа, а браць сабе колькі трэба. Гэта—сынтэза камунізму.

Каб лепш высьветліць істоту фашызму, мы мусім адзначыць і трэцяе зьявішча ў сусьвеце, а іменна: бывае такі стан рэчаў, што два дзейнікі, напр. гарачыня і сьцюжа, быццам зьліваюцца, а ў гэтакім выпадку—становіцца ня сьцюдзённа і ня горача, а толькі цёпла, або ня цёмна і ня сьветла, а толькі змрочна. Гэта знача, калі яшчэ сьвятло не аканчальна загінула, а цемра ня зусім запанавала. Гэтакую мешаніну ў палітыцы зьяўляе—дэмакратызм. І вось

гэты дэмакратызм, усё роўна як цёплая вада, паддаецца аднаму з двох галоўных дзейнікаў, зьяўляецца арэнаю барацьбы іх. А калі гэтак, дык знача—бальшавізм уплывае стыхійна на дэмакратызм і ломячы яго сацыяльны лад, насаджае камунізм, а фашызм—зьяўляецца тым дзейнікам, які пнецца адбіць бальшавіцкую хвалю, каб утрымаць дасюляшні стан рэчаў, а пры гэтым імкнецца скасаваць усё тое, што **спрыяе бальшавізму** і пры гэтым пасягае на самы быт дэмакрацыі, проста касуе самы дэмакратызм і гэтакім парадкам улада пераходзіць да аднэй асобы, якая так ці іначай найбольш сябе праявіла. Гэтакія праявы і ёсьць аднэй з галоўных аданакаў часу. Мы бачым у Італіі—Мусоліні, у Гішпаніі—Прыма-дэ-Рывэра, у Францыі—Пуанкарэ, у Англіі—Бальдвіна, у Турцыі—Камаль-паша і г. д. аж да Літвы, дзе відзім—Вальдэмараса. Аб Польшчы гаварыць ня будзем з прычыны вольнасьці слова, ня хочам карыстацца з гэтага, каб часам газэта на гэтай вольнасьці як на лёдзе, на прыкладу папярэдніх разоў, не папала заместа да чытачоў—у казённую апеку.

Кожны з гэтых сучасных фашыстых-сатрапаў пануе гэтак, як яму асабіста падабаецца, але-ж ня гэтак як хоча народ. Калі ў-ва Францыі ды ў Англіі яшчэ, быццам, істнуе парадня дэмакратызму, дык у Італіі, Гішпаніі і Румыніі дэмакратызм ня істнуе зусім. У гэтых старонках пануе самалічна які-небудзь дыктатар і кіруе жыцьцём гэтак як сам знае. Ён ня пытаецца ні ў чым і ні ў кога. Але-ж ня пытаючыся чаго хоча народ, кожны дыктатар усё што робіць, дык робіць іменем народу і, быццам, на „карысьць“ народу. Але якая можа быць карысьць народу, калі ён залежыць ад аднэй асобы—хіба ня трудна дагадацца.

Даволі аданачыць гэтакія праявы, як разгон парляманатаў, накладаньне наморднікаў на вусны—выказваючым вольныя словы, ліквідацыя палітычных партыяў і арганізацыяў не падаляючых пагляду дыктатара і г. д. Напрыклад, Мусоліні ў Італіі гавора, што ён зьністожыў усякія іншыя (апрача фашыстоўскіх) газэты дзеля таго, што гэта карысна народу, аднак-жа ён ня пытаўся народу ці гэтак трэба рабіць. Дык вось знача: дыктатура ў мэтах таго, каб налажыць на народ ланцугі нявол і зьяўляецца сынтэзаю фашызму. Поўная ліквідацыя дэмакратызму ўва імя быццам уратаваньня яго ад пагрозаў бальшавізму—фундамант фашыстаўскай дыктатуры. І наагул, направа ці саначня—яе дывіз і лёзунг.

Дык вось чаму дэмакрацыя, зьмяшчаючы ў сабе мешаніну двох палітычных дзейнікаў: „гарачыні і сьцюжы“, ухіляецца ад якое-колечы крайнасьці і аднабокасьці. Ухіляецца дзеля таго, што фашызм забівае дэмакратызм, выганяе з яго гарачыню, ахопліваючы сьцюжаю, ад якое—жыцьцё заміраe.

У нашым беларускім жыцьці—фашызму няма: сярод Беларусаў пануе пераканаьне і пагляды, якія можна назваць агулам—народным

З жыцьця Польшчы.

Ігра ў Сойм.

Польшча апошнімі часамі адзначаецца вынаходам новае, вельмі забаўнае ігры, якая называецца „ігра ў сойм“. Судзячы па тых справаздачах, якія чытаем у польскіх газэтах, дык гэта надта цікавая ігра.

Падаём і мы справаздачу аб гэтай ігры для нашых чытачоў з апошняга сэансу.

3 г. лістападу па дэкрэту п. Прэзыдэнта паслы польскага Сойму зьехаліся для таго, каб працаваць над бюджэтам, каб абгаварыць справу прыходаў і выдаткаў на наступны год.

Самы бюджэт — які зьяўляецца возам паперы — прывязьлі ў Сойм і здалі ў канцэлярыю. Так што як толькі распачалося пасяджаньне Сойму зараз-жа марш. Сойму п. Ратай паднёс Сойму воз папераў на якіх быў запісаны бюджэт. Паслы адаслалі яго ў камісію.

Тагды віцэ-прэм'ер п. Бартэль заняў трыбуну і прачытаў дэкрэт п. Прэзыдэнта аб тым, што Сойм замыкаецца да 28 г. лістападу. Так што ўся ігра адбылася ў працягу 8 мінут.

Ад гэтае ігры соймавы архіў павялічыўся цэлым возам паперы і болей нічога... Абсалютна нічога!...

сацыялізмам, гэта знача: прынцып бараніць сваю нацыю ад чужацкага панаваньня, вызваляць ад чужацкага засільля і ўціску і тварыць сацыяльны лад на гэтакіх асновах, дзе-б чалавек ня мог быць выкарыстоўваны іншымі людзьмі, каб кожны чалавек, зьявіўшыся на гэты сьвет па волі найвышэйшае сілы, меў магчымасьць на роўні з іншымі істотамі карыстацца дарамі тэй магутнай сілы, якая дазволіла яму істнаваць.

Над беларускім сьцягам дзеюць дзьве „канторкі“ з фашыстоўскаю ідэалёгіяй: падшываньня з пад Паўлюкевічавага „Слова“ і Умястоўскага „Дня“. Але-ж на чале першае групы стаіць расейскі чорнасоценьнік, а на другой—польскі краёвец, якія лічаць Беларусь—першы неаддзялімаю часткаю Расеі, а другі—Польшчы. Беларускі Народ збуджаны з многавекавога сну разумее гэтых падлізнікаў ды ігнаруе іх на кожным кроку.

У гэтым аглядзе паўстала многа розных пытаньняў, якіх за адзін раз нельга разгледзіць з прычыны тэхнічнае. Яны будуць асьвечаны ў наступных аглядах, калі на гэта пазволяць умовы нашага жыцьця. Мы лічым патрэбным у першую чаргу высказаць наш пагляд на камунізм і дэмакратызм, што па сіле магчымасьці і будзем рабіць. **Зыркі.**

Сяляне! Арганізуйцеся, у арганізацыі—сіла!

Што дзеецца ў сьвеце?

Падарунак на дзясятыя ўгодкі.

З прычыны дзясатых угодкаў істнаваньня бальшавіцкае ўлады, як пішуць газэты, маскоўскія заправілы выдалі дэкрэт, якім, як падарунак пралетарыяту і ўсім вернападданым, даецца вялікая міласьць і ласка, а іменна: адмяняецца сьмяротная кара за ўсе праступкі, апрача тых, якія падойдуць пад контр-рэвалюцыю. Знача, у савецкім царстве, можна будзе ўхіліцца ад кары сьмерці за ўсе праступкі, але калі кіўнеш пальцам на сучасных гаспадароў савецкага гаспадарства, дык тады—капут. Рэч зразумелая, што сябе найлепш бароняць!

Кітайскія падзеі.

Карэспандэнт „Дэйлі Тэлеграф“ тэлеграфуе з Пэкіну ў Лёндан аб павароце да актыўнай дзейнасьці гэнерала Ву-Пэй-Фу, які стварыў саюз з Чанг-Тсо-Лінам і Ханькоўскім гэнералам Чанг-Чай-Чынам для супольнае барацьбы проці нанкінскага ураду. Апрацаваны ўжо дэтальны плян супольных ваенных дзеяньняў, згодна якіх Чанг-Тсо-Лін павінен заатакаваць правінцыю Шансі з поўначы, у той час як шантунская армія распачне наступленьне з усходу. Адначасна Ву-Пэй-Фу і Чанг-Чай-Чын выступяць проці Шансі з паўднёвага боку.

Ня гледзячы на гэтакія праекты нанкіская армія ідзе наперад удоўж ракі Ян-Цэ-Кіянга ў кірунку на Ханькоў. Армію падтрымоўваюць шэсьць кананерак, якія абстрэльваюць армію ханькоўскага ўраду пры яе адступленьні.

Што датычыць фронту проці гэн. Фэнга, дык як па вестках „Дэйтшэ Алгемэйн Цэйтунг“, армія Чанг-Тсо-Ліна захапіла сталіцу правінцыі Ханан места Кайфэнг. Армія гэн. Фэнга адступае не выказваючы сур'ёзнага спраціву.

Вось і ўсё што можна сказаць аб кітайскіх падзеях. Як відаць з гэтага, дык вайна ідзе далейшым цягам.

НАВІНЫ.

— **Выезд Беларускага Народнага Тэатру на правінцыю.** Пасьля грунтоўнай рэарганізацыі Беларускі Народны Тэатр пад дырэкцыяй П. Булгака выяжджае на правінцыю. У першую чаргу маюць быць аб'ехавы наступныя паветы: Сьвенцянскі, Пастаўскі, Вялейскі і Маладэчанскі. Першы спэктакль мае адбыцца ў Стара-Сьвенцянах, далей у Лынтупах, Сьвіры, Гайдуцішках, Паставах, Дунілавічах, Глыбокім і г. д.

— **Павятовая канфэрэнцыя Белар. Сялянскага Саюзу.** У м. Картуз-Бяроза 30 кастрычніка г. г. адбылася пружанская павятовая канфэрэнцыя Беларускага Сялянскага Саюзу. Прысутных на канфэрэнцыі было 56 чалавек. Падрабязнасьці і рэзалюцыі падамо ў наступных нумарох.

ЯКУБ КОЛАС. 13)

Сымон Музыка.

Поэма.

(Працяг).

Месяц выплыў, пасьвятлела;
З мроку цэркаўка бел-бела,
Як і ён, глядзіць нясьмела—
Болей страху на іх твары,
Месяц! лепш схавайся ў хмары,
Бо ў тым блеску-асьвятленьні
Больш замецен, менш збавеньня—
Страшна гэтае суценьне!
Ці! з кары старога дуба
Нос высоўваецца, губа,
Сьмех, ды страшны; рот бяззубы,
Хтось вылазіць з-пад карэньня...
Ці то помста зьневажэньня?
Страшна гэтае суценьне!
Хлопцу сьцішна і маркотна...
Ноч цянюецца дрыготна...
Дзесь хтось сьвіснуў траякротна,
Сьвіснуў!... хто? для якой мэты?
Ці то знак які? прыметы?
Ці то страшны рабін гэты?
Ці то пташка мімалётна?
Хлопцу сьцішна і маркотна.
Ноч глыбее, поўнач скора;
Сьвецяць ў небе бледна зоры,
А карчма з-за касагору
Выглядае так жалобна;
На астрог яна падобна.
Ён, яна стаяць асобна,
Яны разам былі ўчора...
Ноч глыбее, поўнач скора.
Крыкнуў певень дзесь далёка,
Ды так глуха, так глыбока,
Так нясьмела-адзінока!
Ціш, глухота, нема ўсюды,
У вушох бы енкі-гуды,
У вачох той рабін руды...
Што там бачыць яго вока?
Крыкнуў певень дзесь далёка.
Але блізка час сьвітаньня,
Зьнікнуць страхі ўсе дазваньня,
Дык жыві-ж, ты, надраваньне!
Мрок радзее, ноч сьвятлее,
Ноч і добрай быць умее.
Жывіць душу зноў надзея,
Сэрца цешаць песьні раньня...
Блізка, блізка час сьвітаньня!
Дрэмле чутка ў полі ніва,
Выступае лес маўкліва
З мроку чорнаю пілою;
Хмарак шоўкавая грыва
Расьцілаецца гульліва
Агнявырванай мятлою.
Тыя-ж зоркі, бы дзяўчаткі,
Дзесь бягуць у свае хаткі,
І апошні раз іх вочкі
Шлюць свой усьмех разьвітаньня,
Промень ласкі і каханьня,—
Да наступнай яснай ночкі.
Дзень праз цёмныя заслоны
Падымае сьцяг чырвоны,
Каб сагнаць з зямлі туманы.
Чырвань льлецца на загоны,
Нішчыць цьмы пасады-троны;
Дню складаюць гымн паляны.
Хлопец чуе адраджэньне;
Ноч прашла, пазбыта цьма,
Волен ён, канец мучэньню,
Не гняце яго карчма!
Так прывольна, так прасторна!
Што было — прашло, як дым;
Ён ідзе, ідзе напорна
Крокам сьмелым, маладым.
Ён вітае яснасьць неба,
Сакаўное поле, лес,
Пах зямлянай, сьвежай глебы,
Каласкоў жывы навес,
Многадумныя прасторы
І шумлівыя бары...
Унь і хвоі ў жытнім моры,
Бы дзьве родныя сястры,
Ён пазнаў іх, ён ім рады—
Ен замеціў іх тады.
Скора будуць і прысады—
Ці ня іх унь то рады?
Ён ідзе, падходзіць сонца,
Лес агортваецца ў сінь...
Будзе горача бясконца,
Хоць садзіся адпачынь!
У бок глянуў, там сунічкі,
Бы каралі на траве.
Ну, прыпынак невялічкі—
Ён зьбярэ іх жменькі дзьве!
І лясок тут такі слаўны—
Так і горне той лясок.
І дзесь дрозд, знаёмы даўны,
Падае там галасок.
Як-бы ў госьці заклікае.
І Сымонка не чакае:
Ён з дарогі зварачае
І на сонцы пад кустом
Прысядае, спачывае,
Потым моцна засыпае,
Распрасцёршыся пластом.
Доўга спаў ён, як забіты;
Сонца ўстала на паўдні,
І гудуць над ім сярдзіта
Дзеці лесу, авадні.
— Устань, любы!—шэпча сонца.
Уставай!—шуміць дубок.
— Абудзіся, галубок!—
Кажуць травак валаконцы.
— А-а!—Ён вочы раскрывае,
— Дзе-ж то я!—глядзіць вакол,
Перад ім сьцяна жывая,
Над ім шапка баравая,
Лес—зялёны частакол.
І адразу ясна стала—
Вольны ён, ён ня слуга!
Разышлася і прапала
Гэта соvная смуга!..
Але што-то? здань ці дзіва?
Ці то лес навёў туман?
Мільгатнула штось маўкліва,
Бы ажыў унь той дырван,
Вочкам бліснуў дурасьліва!
Не, ня можа быць, то—зман!
То быў вобраз іскраэьзянны,
Момант радасьці, надзей,
Сэрца гымн агнём паранным,
Песьня зорак, сонцавей.
Зьнікла здань—так сон зьнікае,
Але водгульле яе
У вачох яшчэ бліскае
І спакою не дае.
Ды якая-ж то праява?
Сон няўспомнены ці яў?
Ці русалчына забава?
Ці лясун пажартаваў?
І задумаўся хлапчына.
„Сон такі прысьніў, знаць я“.
Над ім гэтая хвіліна
Вее чарамі жыцьця.
— Э!—махнуў Сымон рукою,
Каб ход іншы думкам даць:—
Ня мне з доляю такою
Аб ёй марыць і гадаць!
Сеў і з клумка ён вымае
Рыбу, хлеб кладзе на дол;
Няхай Шлёма прабачае:
Шабасовы гэта стол!
Будзе сьнеданьне, бы ў пана,
На пахучым мурагу...
Што за цуд? з таго дырвану
Хтось аззваў:—Сымон! а-гу!—
Ён ускочыў, азірнуўся,
Галавой абвёў вакруг;
Бачыць—куст узварухнуўся,

Паслы Шакун і Шапель не прыняты ў Беларускі Пасольскі Клюб.

У пятніцу 4-га лістападу адбылося паседжаньне Беларускага Пасольскага Клюбу, на якім між іншымі справамі разглядалася справа заявы паслоў Шакуна і Шапеля аб прыняцьці іх у Беларускі Пасольскі Клюб. У гэтай справе Клюб вынес наступную пастанову:

„Дзеля таго, што паслы Шакун і Шапель у працягу пяцёх гадоў зрабілі шмат шкоды Беларускаму народу, належачы да рожных польскіх, варожых да беларускіх спраў, арганізацыяў, а таксама і дзеля, таго што ўспомненыя паслы пасьля падачы ў Беларускі Клюб заявы аб прыняцьці іх у склад сяброў клюбу, ня выказалі ніякіх пачынаньняў у кірунку направы іх мінулай шкоднай працы, Бел. Пас. Клюб пастанавіў: паслоў Шакуна і Шапеля ў склад сяброў Клюбу не прыняць".

Гэтую пастанову падпісалі: Старшыня Ф. Ярэміч, сябры — Ю. Сабалеўскі, В. Рагуля, Кс. А. Станкевіч, сэн. А. Назарэўскі і сэкрэтар сэн. В. Багдановіч.

——

Пасьля прыняцьця гэтае пастановы ў канцэлярыю Сойму было выслана паведамленьне наступнага зьместу:

Гэтым паведамляем, што п. паслы Шапель і Шакун не належаць да Беларускага пасольскага Клюбу.

(—) *Ф. Ярэміч*
Старшыня Беларускага
Пасольскага Клюбу,
пасол Сойму.
(—) *Сабалеўскі*
за сэкрэтара.

Юрыдычныя парады.

Юрыдычная Сэкцыя Бел. Інст. Гаспадаркі і Культуры гэтым падае да агульнага ведама, што кожная парада, як вусная так лістовая, у кожнай паасобнай справе каштуе 50 гр. Калі інтэрэсант у лісьце пытаецца парады ў некалькі справах паасобных, дык павінен прыслаць належнасьць па 50 грошы за кожную паасобную справу. Апрача належнасьці за параду трэба прыслаць паштовую марку на адказ.

Такім чынам, калі хто зьвяртаецца пісьменна ў Юрыдычную Сэкцыю ў аднэй якой небудзь справе, дык павінен адначасна прыслаць 70 грошай паштовымі маркамі. Інтэрэсанты, якія не прышлюць з гары належнасьці за парады і на паштовыя расходы, не атрымаюць адказу на свае лісты.

—о—

Юрыдычная Сэкцыя паведамляе, што юрыдычныя парады высланы ўжо наступным інтэрэсантам: Гр. гр. Раману Прыбынлуку, Базылю Нехвядовічу, Канст. Чарапуку, М. Клаўсюцю і кс. Семашкевічу.

Юрыдычная сэкцыя Інстытуту.

Гаспадарскі аддзел.

Торф наша багацьце.

На Беларусі ёсьць шмат імшарных балот, якія пакрыты белым мохам, журавінамі, багульнікам, верасам і інш. На аднэй дзесяціне такога балота, згодна Горацкіх дасьледаў, кожны год нарастае каля 420 пудоў сухога моху. Сьцяблі гэтага моху кожны год згніваюць і ўтвараюць імшарны торф. Няма такога кутка ў нас, дзе-бы не знайшлося торфу. Мясцамі ён залегае глыбока, мясцамі плытка; бывае ён чорны, руды, валакністы, ці сыпучы.

Гэты торф для нашае гаспадаркі зьяўляецца капіталам, які мы мусім самі скарыстаць. Торф—годны для нас, як угнаеньне нашых спустошаных ніваж, таксама і на апал. Торф найлепш капаць у познюю восень, калі ў гаспадарцы падбіраецца больш свабоднага часу. Выкідваючы торф з ямы трэба сыпаць яго ў невялікія капцы, каб торф праветрыўся і страціў шкодную для зямлі квасьнасьць. У гэтакіх капцох торф мусіць ляжаць год. Калі торф ужо перагніў і прасох, дык яго можна вазіць у двор пад паветку.

Сухім торфам трэба пасыпаць гной у хлеве і прыкрываць яго саломай. Такім спосабам у нас прыбудзе гною і якасьць яго палепшыцца, бо торф забірае ў сябе ўсю жыжку ў хлеве, якая бяз торфу часта выцякае з хлева. Сухі торф карысна ўжываць да кампостаў: няма лепшага гною на нашы сады і гароды, як кампост з торфу. Кампост гэты робіцца так: торф кладуць у вал вышынёй 2 аршыны, шырынёй 3 аршыны. Пераклaдаюць яго саломай і пасыпаюць вапнай. Торф у валох павінен ляжаць цэлы год, у працягу якога трэба яго перакінуць лапатамі разоў тры, каб торф добра перарабіўся. Воз такога кампосту больш варт як некалькі вазоў гною з кепска кормленых жывёлаў. Калі ў гэты кампост трохі дабаўляць попелу з печы, сьмяцьця, сажы і другіх адпадкаў гаспадаркі, якія марнуюцца ў нас, дык якасьць кампосту яшчэ ад гэтага палепшыцца. Тарфяны кампост добра ўжываць пад прышчэпы, ад чаго яны хутка растуць і даюць добрыя фрукты. Варыва па кампосьце расьце буйна і не баіцца засухі.

Скарыстоўваючы торф на подсьціл у хлеве, гэтым мы захоўваем салому на корм. Апрача гэтага, ужываючы торф на подсьціл, бывае больш гною, а жывёла менш прастуджваецца і лепш чуецца на здароўі.

Торф валакністы добра надаецца на апал. Наш хлебароб часта па дровы едзе за сьвет, між тым, як апал знаходзіцца пад бокам. Прыгатаўляецца торф на апал так: выразаюць з торфу цэглінкі, кладуць на два дні кантам, а калі ўжо цэглінкі добра абсохлі, дык складаюць іх у клетку, каб вецер праходзіў скрозь зложаны торф. Такім спосабам прасушаны торф можна ўжо вазіць у двор і хаваць у будыніну. Сухі торф гарыць добра і толькі патрэбны трэскі на падпалку.

Гаспадар.

Весткі з Краю.

Аб земляробскай выстаўцы ў Клецку.

Нядаўна адбылася ў Клецку трохднёвая земляробская выстаўка, наладжаная Клецкім акруговым Саюзам „Kółek Rolniczych". Наагул выстаўка прайшла слаба: Былі выстаўляны тыя-ж плугі, бароны, малатарні арфы і г. д., якія селянін бачыць кожын дзень. Было некалькі гатунковых каней ды кароў, з вялікіх маёнткаў, пераважна з ардынацыі Радзівіла. Адзначаўся багацьцем сваіх эспанатаў аддзел збажжавых расьлін. Тутка ня толькі маёнткі, але і нашае сялянства (пераважна з хутароў), паказалі шмат цікавых рэчаў. Так адзін селянін прывёз сноп свайго жыта ў адзін сажэнь вышынёю, другі сноп аўса, трэцьці ячменю, грэчкі і г. д., словам селянства паказала, што можа працаваць і ня чураецца навейшай земляробскай культуры. Затое нашы „культуртрагеры" п. п. асаднікі, дык нічога ня прывязьлі на паказ, дый што яны маглі паказаць? Ім доўга яшчэ трэба вучыцца ў нашага селяніна!... Зьвяртаў на сябе агульную увагу, аддзел жаноцкіх работаў. Першае мейсца ў гэтым аддзеле займалі беларускія эспанаты, ткальнымі вырабамі нашых жанчын. Гледзячы на коўдры, ручнікі, настольнікі, палотна, радавалася сэрца, што наперакор заявам нашых ворагаў аб адсутнасьці кутьтуры і таленту ў Беларускім народзе, гэтакія, як паказала выстаўка, перавышаюць „культуру і здольнасьці" п.п. асаднікаў, ды калянiстых, якія нічога ня выставілі.

А гэтым апраўдваецца ўдзел беларускага сялянства ў польскай выстаўцы... Бяз гэтага была-б не пажадана прысутнасьць беларускіх экспанатаў на выстаўцы „Kółek Rolniczych".

Мужычок.

НАШАЯ ПОШТА.

П. Доля. Ваш заклік зьмяшчаем, вершы крыху заслабыя.

А. Валуевічу. Газэту пасылаем Вам.

Гр. **М. Вершыніну.** Матэрыялы атрымалі. Будзем друкаваць крыху пазьней.

М. Мацюшу. Можам выслаць Вам ад 69 нумару, калі прышліцё нам належную падпіску.

Савошчыку С.; — пробны нумар паслалі.

П. Сапачу, Кізевічу Ф., Семашкевічу С., А. Хоцьку, Круліноўскаму Ю., — газэту пасылаем.

Дасталі ад:

Захара Босага — 3 зл.; Арэхвы А., Вярбіцкага В., Ганны Грышэль, Н. Смыка, Паляка Язэпа, Нікановіча Сьц., Паляка Я., Каханскага П., Таранцея Яз., Валцева Відолі — па 2 зл.; Кохно М., Пілецкага Гр. — па 1 зл.; Сапыля Ю. — 90 гр.

І адтуль, бы сьветлы дух,
Тварык мілы выглядае,
Здаваленьне, сьмех на ім.
Шчасьце-радасьць маладая
Зьзяе сонцам веснавым.
— Ганна! Родненькая Ганя!—
Крок наперад ён ступіў,
Так зьдзівіўся! і ў тым стане
Рукі сьмешна апусьціў.
—Ай, Сымон! які дзіўны ты!—
Ганна сьмехам залілася.
Сьмех, бы зорамі спавіты,
І галоўка самавіта
З траўкі-зелені ўзнялася.
І бліскаюць яе вочкі,
Як у жыце васількі;
Голас—срэбраны званочак,
Шчочкі—макавы лісткі.
— Дзе спаткаліся, Сымонка!
Як-жа ты папаў сюды?
А як зыгнуў ад нас гонка—
Помніш тую ноч... тады?
Ганна борзда гаварыла,
Распытоўвала сябра,
Нават трошкі пажурыла,
Што іх выракся двара.
— Я зьбірала тут суніцы,
Зірк—аж бачу, нехта сьпіць!
Я спужалася, дурніца:
Злодзей, думаю, ляжыць!
Я ўжо бегчы прэч хацела,
Ды дай, думаю, зірну
На разбойніцкае цела".
Крок ступаю я нясьмела,
Толькі ціхенька гарну,
Як зірнула-ж—і пазнала!
І так шкода цябе стала—
Не пасьмела я будзіць,
І гадзіны дзьве чакала—
„Няхай, думаю, пасьпіць".
Ці здароў-жа? як жывецца?
Скуль ідзешь? куды? зачым?
Сядзьма тут!—Яна сьмяецца
І садзіцца радам з ім.
І так добра стала ў лесе!
Ён бярэ яе руку,
А зязюлька на суку
У жывой зялёнай стрэсе
Ім варожыць штось—ку-ку!
Ён глядзіць дзяўчынцы ў вочы,
Ён маліцца ёй гатоў,
Ёй сказаць так многа хоча,
Ды ня знойдзе толькі слоў—
Аж той дрозд з яго рагоча!

Сымон.

Ах, Ганусьна, як я рады!
І вось, Ганя, што дзіўно:
Мяне гнала штось з прысады
І шаптала мне адно—
„Ідзі ў лес, у лес зайдзі!
Адпачынь там пасядзі!"
І так вышла ўсё да ладу!

Ганна.

Ты-ж адкуль ідзеш, Сымонка?

Сымон.

Я ў карчме служыў, ды ўцёк.
Ох, карчмар мне так дапёк—
Ну, хоць кідайся ў палонку!

Ганна.

Бедны! бедны! А ты вырас,
Ну, зусім дзяцюк другі,
І няма тае смугі...
А ў вачох той самы выраз—
Сьлед нязбыўнае тугі...
А скажы: Ты помніў нас?
І мяне ці ўспомніў з раз?

Сымон.

Ня было тае часіны,
Таго вечара і дня,
Каб і ты й твая радня
Ня прыйшлі мне на ўспаміны.
Я ляжу адзін, бывала,
Ноч зацятая, жуда,
І сьмяртэльная нуда
Кіпці выпусьціць і джала.
Але ўспомню аб табе я—
Чымся добранькім павее,
Забываецца карчма;
Зноў абудзіцца надзея,
Што ў жыцьці ня вечна цьма.

Ганна.

Дык ты помніў, што ёсьць Ганна
Дзесь на хутары ў глушы?

Сымон.

Ты была ў маей душы,
Заўжды міла і жаданна.

Ганна.

Ты, здаецца, за сьняданьне
Думаў сесьці? Сьнедай, дружа!
Чаго тут сьціскацца дужа?
Абы меў на то жаданьне!
А то хочаш: будзем разам
Мы спраўляць маёўку тут?

Сымон.

Я скажу, як Шлёма: „гут!"

Ганна.

А мой полудзень пад вязам—
Баль устроім, як паны!
Там з суніцамі збаночак.
Сыру смачнага кусочак
І грачанікі-бліны.

У цяньку старога дрэва
Селі, сьнедаюць яны,
І іх сэрцы згоды, сьпеву,
Сьветлай радасьці паўны.
Не змаўкае іх гаворка:
Расказаў Сымон аб тым,
Як жылося яму горка,
Хто быў Шлёма і Якім,
Як ён рабіну ліхому
Там папомсьціўся за зьдзек,
І як пойдзе ён да дому—
Ён, з грашамі чалавек!
Павандруе ў сьвет з скрыпуляй,
Песьні будзе ён складаць,
Ён людзей дабром атуліць,
Каб палёгку людзям даць.
Потым сьціх Сымон панура,
Смутак зьлёг яму на твар,—
Так змаўкае перад бурай
Поля стомлены абшар.
Ганна голаву схіліла,
Смуткавала і яна,
Бы адным крылом акрыла
Іх мысль нейкая адна.

Сымон.

Што-ж мы змоўклі? Эх, Ганусяl
Як падумаю, што зноў
Я адзін павалакуся—
Проста ў сэрцы стыне кроў.
Я нядаўна быў шчасьлівы,
Не гадаў я ні аб чым,
Не палохаў сьвет жахлівы,
Як-бы я ня жыў у ім,
Бо ў той міг перад сабою
Меў цябе, цябе адну.

(Далей будзе.)

„Zygmunt Nagrodzki"

Вільня, Завальная вул. № 11-а.

ПРАПАНУЕ:

Сячкарні ручныя.

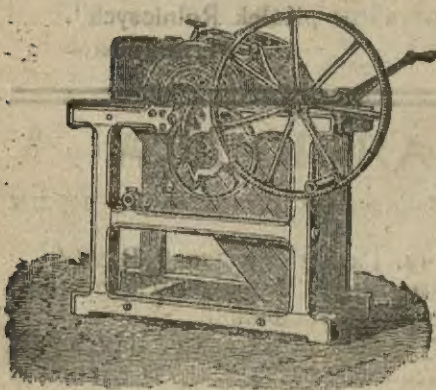
CPD без вагі, на 2 гатункі сечкі, ногі з жалезнай бляхі . . 95 зл.
CCX без вагі, з вялікім колам, на два гатункі сечкі, уся з літага жалеза . . . . 120 „
CCX s/m Bentalla без вагі, з вялікім колам, уся з літага жалеза, нажы ангельскія Бурыса . . . . 130 „
N 3 з вагаю, з вялікім колам, на 2 гатункі сечкі . . . . 130 „
SASX s/m ангельскі, з вагаю, з вялікім колам, на 2 гатункі сечкі, нажы ангельскія Бурыса . . . . . . 140 „

Сячкарні манежныя.

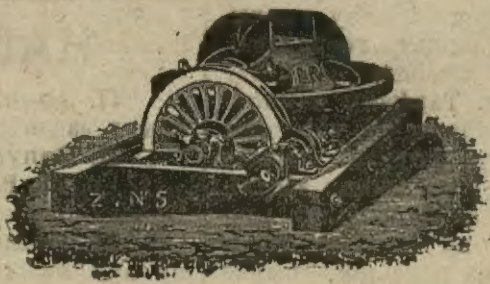
„Warszawianka" 3 нажы, у моцнай раме дзераўлянай, з вялікім цяжкім колам, на 2 гатункі сечкі . . . . . . 245 „
CEB s/m Bantalla, 2 нажы, уся жалезная, на 2 гатункі сечкі 300 „
BW s/m Bamforda, 2 нажы, уся жалезная, на 2 гатункі сечкі 340 „
BW такая-ж, толькі 3 нажы . . . . 360 „
Увага: Сячкарні **„Warszawianka" CEB** і **BW** з 2 нажамі могуць ужывацца і для ручное сілы.

Малатарні ручна-манежныя.

MCD3 штыфтавая, з адчыненым бубнам, на ролікавым ходзе 350 „
„Kutnowianka" штыфтаваная, з адчыненым бубнам, штыфты патэнтованыя, на ролікавым ходзе. Збудавана надзвычайна моцна і практычна . . . . 460 „

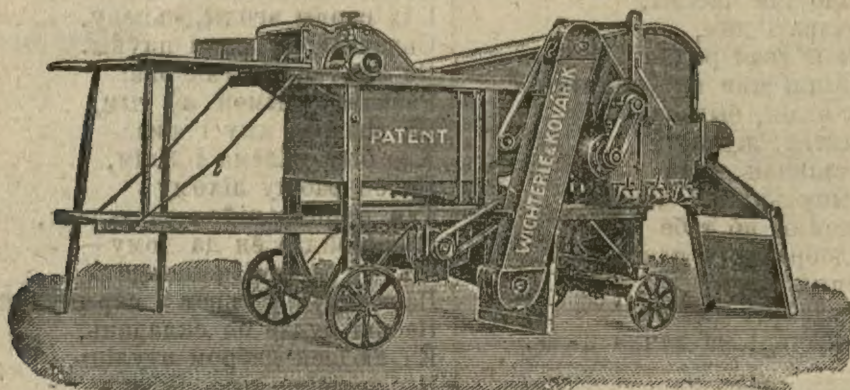
Малатарня „Kutnowianka" штыфтавая.

Манеж „Orzel" аднадышлавы.

Малатарні манежныя.

L20" 2-х трыбовыя, штыфтавая, з адчыненым бубнам, на ролікавым ходзе . . . . 437 „
WO18" да пасу, штыфтавыя, з адчыненым бубнам, на ролікавым ходзе . . . . 350 „
WO22" да пасу, шрыфтавая, з адчыненым бубнам, на ролікавым ходзе . . . . 392 „
HR18" цаповая, цапы сталёвыя карбаваныя . . . . . . 458 „
„Kutnowianka" цаповая 20", цапы сталёвыя карбаваныя, на ролікавым ходзе . . . . 476 „
MKBC цаповая, шырокамалотная, да звычайнае саломы, на колах, на ролікавым ходзе . . . . 700 „
B18 цапова-штыфтавая s/m Elvortiego, фабр. „Край" . . . . 400 „
Такая-ж самая зператрасачам саломы . . . . 580 „

Малатарня перавозная MRCs22.

Малатарні чэскія ад фабрыкі „Віхтэрле і Ковашык".

а) Манежныя с паясным прыводам.

B18" штыфтова-цаповая, безператрасача саломы . . . . 53,50 дал.
B18" „ „ зператрасачом „ . . . . 81,50 „
M22" штыфтавая, з адчын. бубнам і таркаю для канюшыны 67,50 „
4MR22" штыфтавая, з адчыненым бубнам, зператрасачом саломы, з сітам да змахівінаў і таркаю да канюшыны 130 „

b) Маторныя.

NCe22" штыфтавая, на колах, з таркаю да канюшыны . . 337 „
NCs22" штыфтавая, перавозная, з падвойнаю чысткаю, з таркаю для канюшыны і каласьнікам да ячменю. . 371 „
Такая-ж **MRCs22"** . . . . 427 „
MRL24" цаповая, на колах, з падвойнаю чысткаю і каласьнікам да ячменю . . . . 540 „
Прэсы да саломы да гэтых малатарняў . . . . . . 140 „

Манежы.

Аднадышлёвы s/m Claytona, да малатарняў штыфтавых і сячкарняў, на 25 абаротаў . . . . 335 зл.
Такі-ж самы з 2-мя перакладзінамі, 25 абаротаў (да малатарні штыфтовае) і на 30 абаротаў (да сячкарні) . . . 350 „
Аднадышлёвы „Orzel" да малатарняў штыфтавых і сячкарняў на 26 абаротаў. Самасмаравы. Збудаваны надзвычайна моцна і практычна . . . . 395 „
Ахрана на трыбы (на жаданьне) . . . . 25 „
Такі-ж самы манеж **„Orzel"** але з переклад. на 26 і 31 абар. 425 „
Ахрана на трыбы (на жаданьне) . . . . 25 „
Двуухдышлёвы DRW да малатарняў штыфтавых і сячкарняў, 25 абаротаў . . . . 490 „
Двуухдышлёвы DAW — 36 абаротаў да малатарняў цаповых і сячкарняў . . . . 495 „
Такі-ж самы — 40 абаротаў . . . . 501 „
Двуухдышлёвы BR да малатарняў цаповых і сячкарняў, на 2—3 кані, 40 абаротаў, самасмараваньне . . . . . . 630 „
Двуухдышлёвы С на 4 кані, да малатарняў шырокамалот. і **B18** 661 „
Чатырохдышлёвы Z на 4 кані, моцны . . . . 693 „
Чатырохдышлёвы ад 4 да 8 каней, да вялікіх малатарняў 1052 „

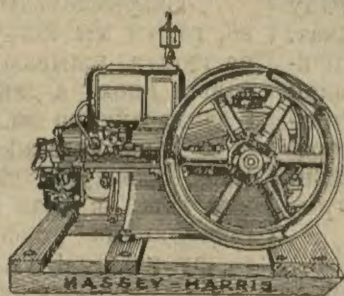
Пристаўкі.

„Uniwersalna" з трыбовою перакладзінаю і з паясным колам радыусаму 30 цаляў. . . . . 210 „
Звычайная — з радыусаму 48 цаляў . . . . 150 „
„ „ 56 „ . . . . 175 „

Малатарныя кампленты.

Малатарня штыфтавая MCD3 і манеж аднадышлёвы s/m Claytona . . . . 685 „
Малатарня штыфтавая **„Kutnowianka"** і манеж аднадышлёвы **„Orzel"** з 2-мя перакладзінамі . . . . . . 875 „
Малатарня цаповая HR18" і манеж **DAW** на 36 абаротаў . 953 „
Малатарня цаповая **„Kutnowianka" 20"** і манеж **DAW** на 40 аб. 977 „
Малатарня цапова-штыфтавая **B18** фабрыкі **„Kraj"** і манеж Вольскага **„С"** і з пристаўкаю **„Uniwersalna"** . . . 1271 „
Малатарня цапова-штыфтовая **B18** фабр. **„Kraj"** з ператрасачом і манеж Вольскага **„С"** і пристаўка **„Uniwersalna"** . 1451 „

Нафтавыя матоpы

ад амэрыканскай фабр. **Massey—Harris**, да малатарняў, гаспадарскіх млыноў, піл, варштатаў, воўначосак і т. д.

у $1\frac{1}{2}$ сілы . . . . 150 дал.
у 3 „ . . . . 200 „
у $4\frac{1}{2}$ „ . . . . 280 „
у 6 „ . . . . 350 „

АРФЫ.

„Unja" № 4 на 8 рэшатаў . . . . 172 зл.
„ № 3 „ 11 „ . . . . 192 „
„ Такая-ж са споднім рэшатам трасучым . . . . . 216 „
„ № 2 на 11 рэшатаў . . . . 208 „
„ Такая-ж са споднім рэшатам трасучым . . . . . 237 „
„ № 1 на 12 рэшатаў . . . . 236 „
„ Такая-ж са споднім рэшатам трасучым . . . . . 272 „
Вольскага № 5 на 11 рэшатаў . . . . 510 „

Апрача таго ёсьць на складзе арфы заграніныя **Dreyera, Віхтэгле, Каважыка** і інш.

Парнікі на бульбу.

SD на 62 літраў . . . . 164 зл.
„ на 80 літраў . . . . 170 „
„ на 100 літраў . . . . 217 „
„ на 130 літраў . . . . 245 „
„ на 160 літраў . . . . 282 „

Гаспадарскія млыны.

Саксонскі B французскія каменьні веліч. 305 мм., на ролікавым ходзе, пасавы, на 3—4 кані, дае за 1 гадзіну да 10 пудоў разоўкі . . . . 70 дал.
Саксонскі № 0 вальцавы ручны, даўжыня вальцаў 200 мм., дае за 1 гадз. да 5 пудоў разоўкі, з махавіком і корбамі 100 „
Саксонскі № BO вальцавы, трыбавы, манеж трэба на 2 коні, даўжыня вальцаў 200 мм., дае за 1 гадз. да 10 п. разоўкі 110 „
Саксонскі № B1 вальцавы. трыбавы, манеж трэба на 2 коні, даўжыня вальцаў 250 мм., дае за 1 гадз. да 15 п. разоўкі 145 „
Саксонскі № C1 вальцавы, таксама як папярэдні, толькі пасавы . . . . 145 „

Вагі дзесяткавыя

ад фабрыкі **W. Hessa** ў Любліне.

На	100	150	200	300	400	500 кілёгр.
Цана зл.	68	95	108	121	144	167.

Хто хацеў-бы атрымаць цэннік на рожныя іншыя рэчы, як напрыклад: плугі, бароны рожных віда, культыватары спружыноўкі, малачарскія прылады, пчалярскія і г. д. нахай адразу нам напіша.

Хто ня мае даволі грошай, але ёсьць гаспадаром моцным і працавітым і калі дастане адпаведнае пасьведчаньне ад гміны ці іншае паважнае ўстановы ці асобы, атрымае на нашым складзе патрэбную машыну на выплату.

Рэдактар і выдавец А. Герасімчук.
Беларуская Друкарня ім. Ф. Скарыны, Вільня—Людвісарская 1.